

Tämä on päätöksen verkkoversio, jossa on otettu huomioon henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta siten, että päätöksestä on poistettu valittajina olevien yksityisten henkilöiden nimet.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

PÄÄTÖS

Annettu julkipanon jälkeen
5.3.2014

DNr:o

YM4/5222/2013

ASIA **Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmannen vaiheen vahvistaminen**

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton maakuntavaltuuston päätös 3.6.2013 Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmannen vaiheen hyväksymisestä.

KAAVAN SISÄLTÖ

Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmannessa vaiheessa käsitellään pääosin niitä alueidenkäyttömuotoja, jotka eivät sisälly aikaisempiin vaihemaakuntakaavoihin. Näitä ovat kalliokiviainesten otto, arvokkaat kallioalueet, teollisuusmineraalien ja malmien esiintymisalueet, sotahistorialliset kohteet, tuulivoimaloiden alueet, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen harjoitus- ja ampuma-alueiden suojavyöhykealueet sekä monitoimikeskuksen alue. Lisäksi kaava sisältää täydennyksiä ja tarkistuksia Pohjois-Karjalan maakuntakaavan ensimmäisessä ja toisessa vaiheessa käsiteltyjen alueidenkäyttömuotojen osalta.

LAUSUNNOT

Sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ovat antaneet maakuntakaavasta lausunnon.

Lisäksi **työ- ja elinkeinoministeriölle** on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen.

Kaavasta on antanut lausuntonsa myös Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa kaavasta.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Maakuntakaavassa on otettu huomioon vaikutuksia hyvin monenlaisiin eri tekijöihin, mutta vaikutusten arvioinneissa ei ole huomioitu turvallisuuteen liittyviä tekijöitä lainkaan. Tämä tuntuu olevan yleinen puute maakuntakaavoissa.

Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta vuodelta 2008 on mainittu eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua käsittelevässä kohdassa yleistavoitteena olevan:

Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen.

Alueidenkäytön suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja niiden vaikutuksia ehkäistään. Alueidenkäytössä luodaan edellytykset ilmastomuutokseen sopeutumiselle.

Tämän lisäksi valtioneuvoston päätöksen eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua käsittelevän kohdan yhtenä erityistavoitteena on:

Alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Alueidenkäytön suunnittelussa uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutus selvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista.

Alueidenkäytön suunnittelussa on tarvittaessa osoitettava korvaavat alueidenkäyttöratkaisut yhdyskuntien toimivuuden kannalta erityisen tärkeille toiminnoille, joihin liittyy huomattavia ympäristö- tai henkilövahinkoriskejä.

Sisäasiainministeriön näkemyksen mukaan Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheessa edellä mainittuja yleistavoitteita ja erityistavoitteita ei ole juurikaan käsitelty maakuntakaavassa. Kaava- luonnoksesta ei käy ilmi, miten tulvavaara-alueet on otettu huomioon maakuntakaavassa.

Vaikka Pohjois-Karjalan maakunnan alueella ei ole merkittäviä tulvariskialueita, tulvavaaroihin liittyen ei löydy mainintoja lainkaan. Kaavaluonnoksen perusteella ei ole mahdollista arvioida, miten yhdyskuntien toimivuuden kannalta erityisen tärkeiden toimintojen suojaaminen tai niiden sijoittaminen siten, että ympäristö- ja henkilö vahinkoriskit on otettu huomioon, on toteutettu.

Sisäasiainministeriö esittää, että turvallisuuden vaikuttavia elementtejä otettaisiin huomioon jo maakuntakaavassa. Erityisesti olisi hyvä, että valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ympäristö- uhat ja poikkeukselliset luonnonolot ja niiden vaikutukset otettaisiin kattavammin huomioon samoin kuin tulvavaara-alueet sekä erityisen tärkeät toiminnot, joihin liittyy huomattavia ympäristö- tai henkilövahinkoriskejä.

Sisäasiainministeriön käsityksen mukaan riskianalyysiä ja turvallisuusnäkökohtia varten tulisi olla oma kohtansa maakuntakaavoissa.

Puolustusministeriö

Ympäristöministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa vahvistettavana olevasta Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheesta.

Maakuntakaavan alueella on useita maanpuolustukselle tärkeitä alueita. Lisäksi kaava sisältää varauksia tuulivoimaloiden alueiksi, joilla on vaikutuksia myös puolustusvoimien toimintaan.

Kaavassa oleviin sotilasalueita koskeviin aluevarauksiin, kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin ei ministeriöllä ole huomauttamista.

Tämän lisäksi todetaan seuraavaa:

Tuulivoima

Maakuntakaavaselostuksesta ilmenee

- (sivu 23), että tuulipuistojen laajuus sekä toteuttamisedellytykset selvitetään ja määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa tulee ottaa huomioon puolustusvoimien tutkajärjestelmistä yms. johtuvat rajoitteet.

- (sivu 63), että tuulivoimalla voi olla haitallisia vaikutuksia puolustusvoimien toimintaan ja erityisesti ilmavalvonnan tutkajärjestelmiin. Tuulivoimahankkeiden vaikutukset tutkiin ja muihin puolustusvoimien toimintoihin (radioyhteydet) tulee myös selvittää hyvissä ajoin hanketta suunniteltaessa. Hankkeiden tulee pyytää puolustusvoimilta lausunto, jossa yhteydessä puolustusvoimat arvioi hankkeen vaikutukset toimintoihinsa ja tarvittaessa edellyttää lisäselvityksien tekemistä vaikutusten selvittämiseksi erityisesti puolustusvoimien tutkille ja kiinteälle linkkiverkolle.

On tärkeitä, että tuulivoimaan liittyvä jatkosuunnittelu tehdään siten, että puolustusvoimien toiminta ei vaikeudu.

Ympäristöministeriötä pyydetään sisällyttämään tätä koskeva ohjaus myös kaavan vahvistamispäätökseen.

Sotilasalueiden suoja- ja melualueet

Kaavassa on puolustusvoimien käytössä oleviin alueisiin liittyviä suoja- ja melualueita.

On tärkeitä, että alueiden käytössä ja jatkosuunnittelussa otetaan huomioon puolustusvoimien toiminnan melu-, vaara- yms. vaikutukset siten, että suoja- ja melualueille ei ohjata toimintoja, jotka vaikeuttaisivat puolustusvoimien toimintaedellytyksiä.

Ympäristöministeriötä pyydetään sisällyttämään tätä koskeva ohjaus myös kaavan vahvistamispäätökseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt asiasta edelleen lausunnon Museovirastolta. Museoviraston mukaan kulttuuriympäristöön liittyvät näkökohdat on pääosin otettu kaavassa riittävästi huomioon. Museovirasto toimittaa maakuntakaavan liitteeseen 3 jääneistä epätarkkuuksista tiedot suoraan Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää lisäksi huomiota Kolin maisema-alueelle sijoitettuun uuteen matkailupalveluiden kohdemerkintään (rm-2). Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää Museoviraston lausunnossa esitetyillä perusteilla merkinnän vahvistamatta jättämistä.

Muilta osin opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole kaavasta huomauttamista.

Museoviraston lausunto

Museovirasto on osallistunut kaavan käsittelyyn ohjaus- ja kulttuuriympäristöryhmässä ja laatinut lausunnot maakuntakaavan luonnos- ja ehdotusvaiheista. Museoviraston esiintuomat asiat on pääosin otettu huomioon kaavassa.

Vaihemaakuntakaavan asiakokonaisuudet

Kaavassa käsitellään uusina maankäyttömuotoina kalliokiviaineksen otto, arvokkaat kallioalueet, teollisuusmineraalien ja malmien esiintymisalueet, tuulivoima, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen harjoitus- ja ampuma-alueiden suoja-alueet, monitoimikeskus ja sotahistorialliset kohteet.

Tarkistuksena edellisiin vaihekaavoihin käsitellään soran- ja rakennuskiven ottoalueet; kulttuuriympäristöistä rakennettu kulttuuriympäristö, maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kiinteät muinaisjäännökset; matkailualueet ja -kohteet, matkailun ja virkistyksen vetovoima-alueet, ohjeelliset ulkoilu-, vesiretkeily- ja moottorikelkkareitit; kaivosalueet, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen varasto-, harjoitus- ja ampuma-alueet ja niihin liittyvät melualueet; rajavyöhykealue, rautatiealueet (Ilomantsin rata) ja muita tarkistuksia. Informatiivisessa tarkoituksessa esitetään perinnemaisemat ja pyöräilyreitit.

Vaihekaavan suurimmat ympäristövaikutukset liittyvät luonnonvarojen lisääntyneeseen käyttöön. Maakuntakaavassa osoitetut kaivostoiminnan ja kiviaineksen ottoalueet eivät uhkaa arvokkaimpia rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita. On kuitenkin muistettava, että nämä muuttavat luonnon- ja kulttuuriympäristöä pysyvästi.

Kolin matkailupalvelut

Kaavaselostuksessa todetaan, että 1. vaihemaakuntakaavan (2007) matkailupalveluiden aluemerkinnyt (RM) jäävät voimaan. Kuitenkin Lieksan Kolilla osoitetaan (3. vaiheen kaavassa) matkailupalveluiden kohdemerkintä (rm-2) edellä mainitun RM-alueen ulkopuolelle, valtakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle.

Jo aiempi maakuntakaavan aluevaraus muuttaa Kolin arvokasta maisemaa, eikä tässä vaihekaavassa olisi pitänyt osoittaa Kolille uusia matkailualueita. Museovirasto ei pidä hyvänä, että yleispiirteiseen ja strategiseen maakuntakaavaan tuodaan tällä tavoin yksittäinen hanke.

Kolin keskustan osayleiskaavasta (2012) tehdyt, juuri tätä aluetta koskevat valitukset ovat parhailaan Kuopion hallinto-oikeuden käsiteltävinä.

Maakuntakaavassa kohteelle esitetään suunnittelumääräystä ”suunnittelun lähtökohtana tulee olla maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen”. Kaava on sisäisesti ristiriitainen; ajateltu maankäyttö ei tosiasiansa toteuta suunnittelumääräyksen tavoitetta. Hanke tarkoittaa lähes 36 500 kerrosneliömetrin rakentamista Purnulammen rannalle.

Museovirasto esittää kyseisen matkailupalvelujen kohdemerkinnän rm-2 vahvistamatta jättämistä ja poistamista maakuntakaavasta.

Rakennusperintö

Maakuntakaavaa varten arvotettiin maakunnallisesti merkittävät rakennetun ympäristön kohteet, joihin Joensuun Vanha Jokela ja ns. PT-talo kuuluvat.

Ne on maakuntakaavassa jätetty ilman asianmukaista merkintää Joensuun osayleiskaavan ratkaisujen mukaisesti. Jokelan osalta osayleiskaavasta tehdyn valituksen käsittely on kesken Kuopion hallinto-oikeudessa. Museoviraston näkemyksen mukaan maakuntakaavan tulisi ohjata yleiskaavoitusta, eikä päinvastoin kuten nyt.

Maakuntakaavan liitteeseen 3 ”Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt Pohjois-Karjalassa” on jäänyt joitakin epätarkkuuksia, joista Museovirasto toimittaa tiedot suoraan Pohjois-Karjalan liitolle.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kaavan vahvistamiselle ei ole estettä. Ministeriö haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin.

Maakuntakaavan lähtökohta-aineistona (s. 6) olisi tullut käyttää esimerkiksi Pohjois-Karjalan maaseudun kehittämisstrategiaa, joka laadittiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2007–2013 liittyväksi asiakirjaksi ja jossa ovat maaseudun kehittämistä koskevat aluestrategiset painotukset.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää oikeusvaikutteisen kaavan viranomaisohjauksen ja muun muassa elinkeinojen harjoittamisen kannalta hyvin ongelmallisena sitä, että oikeusvaikutteiseen kaavaan sisällytetään osia, joita ei voi ohjata maankäyttö- ja rakennuslain järjestelmillä, joiden oikeusvaikutuksia ei ole kaavaselostuksessa todettu tai toteamukset ovat varsin epämääräisiä. Maakuntakaavassa on esitetty kaavan liiteaineistona ”informatiivisessa tarkoituksessa” esimerkiksi perinnemaisemat ja pyöräilyreitit. Kaavaselostuksessa todetaan (muun muassa s. 12), etteivät nämä vahvistu oikeusvaikutteiseksi. Perinnemaisemat ovat pienialaisia, maatalouden harjoittamisen myötä muovautuneita alueita, kuten luonnonlaitumia ja hakamaita. Lajien suojelua ohjaa oma lainsäädäntönsä, mutta esimerkiksi perinnemaisemaintoientien alue- tai arvo- määrittelyt eivät sido eivätkä ohjaa maanomistajaa, eikä maankäyttö- ja rakennuslailla voi niiden käyttöä tai hoitoa muutoinkaan määrittää. Maatalouden ympäristötuen perinnebiotooppien hoitoa koskeva tuki on vapaaehtoinen, eikä rajoita maanomistajan toimia tukikauden jälkeen. Maakuntakaavan juridista merkitystä hämärtävät kaavakarttaan sisällytetyt muut kuin rakentamista ohjaavat merkinnät ja määräykset.

Samoin kaavan kalliokiviainesten ottoa sekä soran ja rakennuskivien ottoa koskeva käsittely maakuntakaavassa on oikeusvaikutusten kannalta ongelmallinen. Ottotoimintaa ei ohjata maankäyttö- ja rakennuslailla, mikä on kaavaselostuksessa todettu. Merkintöjen vaikutusta kaava- ja lupahjauksessa on selostettu tavalla, joka on monin tavoin ristiriitainen. Esimerkiksi kalliokiviainesten arvokkaita kallioalueita koskevan inventoinnin tarkoituksena on kaavaselostuksessa mainittu ensisijaisesti säilyttäminen (s. 18), vaikka samalla sivulla todetaan, että inventointi ei ole suojeleohjelma, eikä sillä ole suoraan lakiin perustuvia oikeusvaikutuksia. Maakuntakaavassa tulisi selvästi todeta, miten kyseisiä merkintöjä ja määräyksiä on tarkoitus soveltaa kuntakaavoituksessa. Sivun 18 ge- merkintöjä käsittävät tekstit eivät ole selkeitä mm. maanomistajan kannalta (”maakuntakaavatasolla... ei aiheudu maanomistajalla kohtuutonta haittaa” ... ”ei rajoiteta metsätaloustaloutta eikä normaalia lupamenettelyn mukaista rakentamista”). Maakuntakaavan selostuksessa tulee todeta selvästi, mikäli merkinnällä on tarkoitus ohjata estämään ko. merkinnän alueilta kiviainesten otto kuntakaavoituksessa ja lupamenettelyssä.

Maakuntakaavan kulttuuriympäristöt -osuuden muutokset ja vaikutukset jäävät epäselväksi. Maakuntakaavan 1 ja 2 vaiheen merkinnät ilmoitetaan kumoutuviksi, samalla kun lausunnolla olevaan kaavaan kuitenkin on kerätty eräitä inventointituloksia ja niiden tarkistuksia. Voimassa olevien ja poistuneiden alueiden ja määräysten keskinäistä suhdetta ei kaava-asiakirjoista pysty hahmottamaan. Myöskään niiden oikeusvaikutuksia ei ole selvästi esitetty. Kaavan selostuksessa todetaan maakuntakaavan tehtäväksi osoittaa kulttuuriympäristöjä ja ohjata alueidenkäyttö niin, että kulttuuriympäristöä koskevat tavoitteet saavutetaan. Osa-alueiden- ja kohdemerkintöjen ja ”informatiivisten merkintöjen” oikeusvaikutukset on jätetty ilmoittamatta. Kaavan vaikutuksia esimerkiksi maa- ja metsätalouteen tai maaseuturakentamiseen ei pysty arvioimaan. Kaavassa tai selostuksessa tavoiteasettelua ei ole yksilöity. Kuitenkin selostuksen mukaan (s. 32) kuntakaavoituksessa ohjataan alueiden rajauksia määrittelemään tapauskohtaisesti niin, etteivät ”maakuntakaavan keskeiset tavoitteet ja kohteiden arvo vaarannu”.

Pohjois-Karjalan maakunta on vahvaa metsätalousaluetta. Puun käytöllä ja jalostuksella sekä metsäbioenergialla on merkittävä asema maakunnan kehittämisessä. Tuulivoiman eriasteisia aluevarauksia ja sijoitusmahdollisuuksia on kaavaratkaisussa esitetty runsaasti. Kaavaratkaisun vaikutuksia ei ole kuitenkaan riittävästi arvioitu metsätalouden eikä muiden maaseutuelinkeinojen näkökulmasta. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tarpeellisena, että kaava-asiakirjoihin lisätään arviointi tuulivoima-alueiden ja niiden tarvitseman infran rakentamisen suorista ja välillisistä vaikutuksista yhtenäisiin metsäalueisiin, metsätalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoin, ottaen tarkastelussa huomioon lyhyen aikavälin vaikutukset ja pysyvät vaikutukset. Näitä ovat esimerkiksi vaikutukset, joita seuraa, kun kasvulliset alueet muutetaan pysyvästi rakennetuiksi alueiksi, niiltä häviävät uusiutuvien luonnonvarojen, kuten puuaineksen, marjojen ja sienien kasvumahdollisuudet sekä niihin kytkeytyvät muut metsäekosysteemit ja miten nämä muutokset vaikuttavat maakunnan maaseutukehittämiseen, elinkeinotoimintaan ja elinkeinorakenteeseen suhteessa vaikutuksiin, mitä tuulivoimaenergian rakentamisesta arvioidaan seuraavan.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että ympäristöministeriö kiinnittäisi maakuntakaavoituksen ohjauksessa huomiota kaavan ratkaisujen vaihtoehtoihin toteutusmahdollisuuksiin, kaavan vaikutusten arviointiin erityisesti maaseutuelinkeinojen osalta sekä edellyttäisi maakuntaliittoja arvioimaan kaavaratkaisun oikeusvaikutuksia huomattavasti nykyistä käytäntöä laajemmin ja perusteellisemmin.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheessa täydennetään ja tarkistetaan maakuntakaavan 1. ja 2. vaiheita. Uusina maankäyttömuotoina esitetään kalliokiviainesten ottoalueita, arvokkaita kallioalueita, teollisuusmineraalien ja malmien esiintymisalueita, tuulivoima-alueita, harjoitus- ja ampuma-alueiden suojavyöhykkeitä, sotahistoriallisia kohteita sekä monitoimikeskusta.

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 3. vaihekaavasta kannanotot Liikennevirastolta, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta, Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikennevastuualueelta sekä Finavia Oyj:lta.

Maakunnallisesti merkittävät tieliikenteen, vesiliikenteen ja lentoliikenteen aluevaraukset sekä rajanylityspaikat on käsitelty maakuntakaavan 1. vaiheessa, jonka vahvistamisvaiheessa jätettiin Jonesuu-Ilomantsi -rataosan merkintä pääradaksi vahvistamatta. Lausuttavana olevassa kaavassa rataosa on esitetty nykyiselle paikalleen sivuratana, joka on merkintänä rataosalle oikea.

Tuulivoima-alueiden osittamisessa on käytetty alueita pois rajaavana kriteerinä mm. Liikenneviraston Tuulivoimaohjetta 8/2012.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole huomautettavaa Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheeseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaihe täydentää maakuntakaavan 1. ja 2. vaiheita ja koskee pääosin niitä maankäyttömuotoja, joita ei ole aiemmin käsitelty. Uusina maankäyttömuotoina 3. vaiheessa käsitellään kalliokiviainesten otto, arvokkaat kallioalueet, teollisuusmineraalisen ja malmien esiintymisalueet, sotahistorialliset kohteet, tuulivoimaloiden alueet, monitoimikeskus sekä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen harjoitus- ja ampuma-alueiden suojavyöhykealueet. Täydennyksinä aikaisempiin vaihekaavoihin käsitellään soran ja rakennuskivien ottoalueet, kulttuuriympäristöt, matkailualueet ja -kohteet, matkailun ja virkistyksen vetovoima-alueet, ohjeelliset ulkoilu-, vesiretkeily- ja moottorikelkkareitit, kaivosalueet, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen varasto-, harjoitus- ja ampuma-alueet ja niihin liittyvät ampumamelualueet, rajavyöhykealue, rautatiealueet (Ilomantsin rata) sekä muut tarkistukset.

Lausunnolla olevassa vaihekaavassa käsitellyistä maankäyttömuodoista useilla voi olla haitallisia terveysvaikutuksia ympäristöön. Tässä lausunnossa on käsitelty niitä asioita, joilla voi olla merkitystä terveydensuojelun osalta, muilta osin maakuntakaavaan ei ole otettu kantaa.

Maa-ainesten otto

Maakuntakaavaan on sisällytetty maa-ainesten oton osalta ne alueet, joilla on ollut seudullinen tai maakunnallinen merkitys. Uusien soranottoalueiden ja asutuksen väliin on jätetty yli 100 m:n suojavyöhyke, kalliokiviainesten osalta suojavyöhyke on 300 m.

Maakuntakaavassa on osoitettu 30 kpl maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä kalliokiviainesten ottoalueita, joiden pinta-ala on 437 ha. Pienempiä, alle viiden hehtaarin kokoisia kalliokiviainesten ottoalueita on esitetty 15 kpl. Kiviainesten oton osalta maakuntakaavassa annetut suunnittelumääräykset koskevat luonto-, kulttuuri- ja ympäristöarvoja.

Soran ja rakennuskivien ottoalueista maakuntakaavaan on sisällytetty alueita, jotka ovat jääneet vahvistamatta maakuntakaavan 2. vaiheen vahvistamisen yhteydessä. Esitettyjä soranottoalueita on 5 kpl, joiden yhteinen pinta-ala on 153 ha ja rakennuskivien ottoalueita 6 kpl, pinta-ala 359 ha.

Esitetyistä alueista Kiteen Koivikonkankaan soranottoalue sijaitsee tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella, mistä johtuen kaavaan on sisällytetty aluetta koskeva erityinen suunnittelumääräys pohjaveden suojelusta ja riittävän suojakerroksen jättämisestä ainestenoton alarajan ja pohjaveden pinnan ylärajan väliin siten, ettei haitallisia aineita pääse pohjaveteen.

Tuulivoimaloiden alueet

Maakuntakaavassa esitetyillä maakunnallisilla tuulivoimapuistoilla tarkoitetaan vähintään kahdeksan suuren kokoluokan (≥ 2 MW) muodostamia tuulivoima- alueita. Luonnon ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaiden alueiden välittömässä läheisyydessä sekä Keski-Karjalan seutukunnan alueella maakunnallisilla tuulivoima-alueilla tarkoitetaan vähintään viiden suuren kokoluokan voimalan muodostamaa kokonaisuutta. Maakuntakaavassa on esitetty tuulivoimaloiden alueena kaikkiaan 12 aluekokonaisuutta, joiden pinta-ala yhteensä on 155 km². Alueet mahdollistavat teoreettisesti noin 299 voimalaa.

Tuulivoimala-alueet on sijoitettu siten, että suunnittelussa on huomioitu vähintään 500 m etäisyys pysyvään tai loma-asutukseen. Alueiden sisällä voi olla yksittäisiä rakennuksia. Suunnittelumääräyksessä on huomioitu tuulivoiman meluvaikutukset ja määrätty, että suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota tuulivoimapuistojen ympäristövaikutuksiin, erityisesti maisema- ja meluvaikutuksiin.

Kaivosalueet

Maakuntakaavan 1. vaiheessa on osoitettu toiminnassa olevat kaivospiirit, joiden pinta-ala on 907 ha. Kaavan vahvistamisen jälkeen on otettu käyttöön uusia kaivosalueita ja laajennettu aikaisemmin vahvistettuja alueita. Lausunnolla olevassa kaavassa tarkastetaan kaivosalueiden rajaukset vastaamaan nykyistä tilannetta. Kaivosalueiden laajennuksina esitetään neljä aluetta ja uusina alueina kahdeksan aluetta. Näiden alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on 992 ha. Esitetyillä alueilla on voimassa olevat kaivosluvut. Lisäksi esitetään poistuvia alueita 3 ha ja kuusi malmin tai teollisuusmineraalin esiintymisaluetta (385 ha).

Suunnittelumääräyksissä on alueiden käytön suunnittelussa määrätty ottamaan huomioon erityisesti ympäröivä vesi- ja kulttuurimaisema sekä toiminnan aiheuttamat vesistö- ja muut luontovai-
kutukset sekä tuotannon aikana että sen päätyttyä.

Malmien tai teollisuusmineraalien esiintymisalueiden osalta on määrätty, että alueiden käytön suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että kaivostoiminnan yhteisvaikutukset tulee riittävässä määrin selvitettyä sekä erityisesti ottaa huomioon ympäröivä maisema ja vesistövaikutukset.

Varuskuntien ja ampuma-alueiden suoja- ja melualueet

Maakuntakaavassa laajennetaan Sotinpuron ampuma- ja harjoitusalueen melualueita alueelle tehtyihin melumallinnuksiin ja -mittauksiin perustuen. Melumallinnos kuvaa keskimääräistä melua koko päivälle klo 7–22 tasoitettuna, huomioituna +9 dB impulssimaisuuskorjaus. Alueelle osoitetaan melualueen laajennuksina alueet, joiden raskaiden aseiden ja räjähteiden melu ylittää 55 dB LAeq tason.

Ampumamelualueelle on annettu suunnittelumääräys, jonka perusteella yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon melusta annetut ohjeet. Alueelle ei tule suunnitella sijoitettavaksi uusia asuinalueita, sairaaloita yms. laitoksia tai muita sellaisia toimintoja, jotka ovat herkkiä melulle.

Monitoimikeskus

Maakuntakaavassa on uutena erityistoimintojen alueena osoitettu Itä-Suomen monitoimikeskus Kiteen AIMO, joka tarjoaa harrastamis- ja yrittämismahdollisuuksia ammuntaan, autourheiluun, hevosurheiluun, koiraharrastukseen, lentoharrastukseen, moottorikelkkailuun ja moottoripyöräilyyn. Nykytilanteessa reilun 300 ha suuruinen aluekokonaisuus käsittää mm. lentokentän, kartingradan ja jokamiesluokka-/ rallicrossradan. Alueella on lisäksi moottoripyöräily- ja moottorikelkkailutoimintaa, ammuntaa, hevostutusta ja koiraharrastustoimintaa. Alueelle on vireillä 7 km pituinen rallisprint/harjoituserikoiskoeradan rakentaminen, ampumaratojen ja paintball-alueen rakentaminen.

Alue sijaitsee kaavan mukaan etäällä taajamista ja kyläalueista, lähin yksittäinen asuinrakennus sijaitsee noin 1–1,5 km alueesta. Suunnittelumääräyksissä on määrätty ottamaan huomioon toimintojen aiheuttama meluvaikutus sekä kokonaisuutena pyrittävä ehkäisemään melusta aiheutuvaa haittaa.

Rautatieliikenne

Kaavassa vahvistetaan maakuntakaavan 1.vaiheessa vahvistamatta jäänyt merkintä Joensuu-Ilomantsi rataa koskien. Radan pituus on 69 km ja se toimii tavaraliikenteen ratana. Rata on vähäliikenteinen eikä kuljetusmääriin ole odotettavissa nousua lähivuosina.

Reitistöt

Pohjois-Karjalassa on 2 040 kilometriä moottorikelkkailu-urastoa, josta maauraa 1 570 km ja merkittyä jääuraa 470 km. Kaavassa on osoitettu maakunnallinen moottorikelkkailun runkoreitistö.

Suunnittelumääräyksessä määrätään, että moottorikelkkareitit tulee ohjata kulkemaan siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa mm. asutukselle.

Vaikutusten arviointi

Kaavan vaikutusten arviointi on tehty maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 § mukaisen ryhmitteilyn mukaisesti. Arvioinnissa on huomioitu vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Vaikutuksia on arvioitu sekä yleisellä tasolla että maankäyttöluokittain. Yleisellä tasolla on erityisesti mainittu kaivostoiminnan asuin- ja elinympäristönviihtyisyyttä ja terveellisyttä heikentävät

vaikutukset kaivosten lähialueilla sekä tuulivoiman meluvaikutukset voimaloiden lähialueilla, arvioinnin mukaan useimmiten alle kilometrin etäisyydellä voimalasta. Negatiivisia vaikutuksia on katsottu voivan vähentää erityisesti suunnittelun keinoin, esim. huomioimalla kalliokiviainesten oton ja tuulivoima-alueiden sijoittelussa etäisyydet asutukseen. Tuulivoiman osalta on huomioitu myös tuulivoiman rakentamisen positiiviset vaikutukset, mm. fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen. Tuulivoiman osalta positiivisina terveysvaikutuksina voisi mainita myös, että tuulivoiman edistämällä voi olla myös merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia kun fossiilisten polttoaineiden vähentäminen vähentää myös polton aiheuttamia pienhiukkasia. Maankäyttöluokittaisessa arvioinnissa kalliokiviainesten, soran ja rakennuskivien otolla sekä kaivosalueilla on tunnistettu olevan pöly-, melu- ja liikennehaittoja sekä kaivoksilla ja kalliokiviainesten otolla myös tärinähaittoja, jotka heikentävät asuin ympäristön laatua ja viihtyisyyttä.

Tuulivoimaloilla on tunnistettu olevan meluvaikutusten lisäksi myös välkkeen osalta merkittäviä vaikutuksia. Vaikutuksia on pyritty vähentämään sijoittamalla tuulivoimapuistot vähintään 500 m etäisyydelle lähimpään asuinrakennukseen tai loma-asuinrakennukseen ja vähintään 1 km etäisyydelle taajama- ja kyläalueista.

Monitoimikeskuksen osalta on tunnistettu haitallisena vaikutuksena melu ja rautatieliikenteen osalta melu- ja tärinähaitat lähialueen asukkaille. Moottorikelkkailureiteillä on katsottu olevan paikallisia ja lyhytaikaisia melusta aiheutuvia haittavaikutuksia asutukselle.

Maankäyttöluokittain tunnistettuja haitallisia vaikutuksia on pyritty vähentämään osittain suunnittelumääräyksillä ja osittain toimintojen sijoittamisella. Kaikilta osin toimintojen haitalliset vaikutukset eivät ole siirtyneet suunnittelumääräyksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö lausuu Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheesta seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että suunnittelussa pidetty tuulivoimaloiden suojavyöhyke (500 m) on viimeinen tieto ja kehitys huomioon ottaen liian lyhyt muun muassa seuraavin perustein:

Eri maissa suojaetäisyydet ovat 300–500 m 1–2 MW:n laitoksille, mutta nyt suunnittelun lähtökohdaksi on otettu 3 MW:n laitokset ja jatkossa voimalat ovat todennäköisesti 4–6 MW:n kokoisia. Suuremmat voimalat tuottavat paljon voimakkaampaa pientaajuista ääntä kuin 2–3 MW:n voimalat ja melun tuotto 10 m korkeudella mitattuun tuulen nopeuteen verrannollisena on suurempaa kuin 2–3 MW voimaloilla. Iso-Britannian suunnitteluohje ETSU-R-97 suosittaa suojaetäisyydeksi 10 x napakorkeus. 2–3 MW:n laitoksella napakorkeus on luokkaa 120–140 m eli suojaetäisyys on 1200–1400 metriä. Jos napakorkeus on 200 m (esim. 4–6 MW voimala), suojaetäisyyden tulisi olla 2 km. Maakuntakaava ei estä rakentamasta 3 MW:a suurempia voimaloita. Yksittäinen voimala ei myöskään tarvitse rankentamisolun vaiheessa ympäristölupaa, jossa ympäristöterveysnäkökohdat tulisivat arvioitaviksi.

Kunnan terveydensuojeluviranomaiset ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ovat saaneet lukuisia kansalaisten valituksia olemassa olevien tuulivoimaloiden meluhaitoista, vaikka voimalat ovat sijainneet reilusti yli 500 metrin etäisyydellä asutuksesta. Esimerkiksi Englannissa jouduttiin sulkemaan tuulivoimapuisto melun häiritsevyyden takia, vaikka lähimpään asutukseen oli 2 km.

Ottaen huomioon edellä mainittu ja se, että tuulivoimaloiden tuottaman pienitaajuisen melun terveyshaitoista on vielä erittäin vähän tietoa sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että maakunta-avoituksessa tuulivoima-alueiden suojavyöhyke lähimpään asutukseen tulisi olla 2 km.

Lopuksi

Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen harkitusti sijoitetuilla tuulivoima-alueilla on kansanterveydellisesti erittäin suotavaa, sillä näin saadaan polton hiukkaspäästöjen aiheuttamia merkittäviä terveyshaittoja vähenemään. Tuulivoima-alueet tulee kuitenkin sijoittaa erittäin harkitusti riittävän etäälle asutuksesta siten, etteivät ne aiheuta melun tai välkkeen seurauksena muita terveyshaittoja. Tämän pitäisi olla Suomessa mahdollista.

Tämä lausunto on valmisteltu yhteistyössä Itä-Suomen aluehallintoviraston edustajien kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheesta.

VALITUS

Valittaja

Maakuntavaltuuston päätöksestä on valittanut yksityishenkilö

Valituksen sisältö

Valittaja

Muutosesitys

Lakkavaara-Julkuvaara (tv) tuulivoimaloiden alue tulisi poistaa maakuntakaavakartasta. Teollisuusmittakaavaista tuulivoimarakentamista ei tule sallia Kolin näkyvässä maisemassa ollenkaan.

Perustelut:

1. Maisemahaitat

Tuulivoimaloiden alueeksi on mitoitettu jopa yli 20 n. 3 MW:n tuulivoimalaa. Kyseessä on erittäin mittava tuulivoima-alue, joka toteutuessaan vaarantaisi Kolin kansallismaiseman.

Tuulivoimaloiden on todettu Pohjois-Karjalan maakuntaliiton selvityksissä näkyvän Kolin kansallispuistoon sekä lisäksi Vuonislahden kylämaisemaan (lähde: Pohjois-Karjalan potentiaaliset tuulivoima-alueet - näkyvyysanalyysit alueista), mutta maakuntaliiton linjauksen mukaan kansallismaisemaan ilmaantuvien tuulivoimaloiden maisemavaikutusta ei tarvitse ottaa huomioon.

On kuitenkin erittäin arveluttavaa riskeerata Suomen tunnetuimpiin kuuluva maisema-alue, esittämällä kaavaan teollisuusmittakaavainen tuulivoima-alue, vaikka energiapoliittisia tavoitteita onkin. Lieksa on maa-alueiltaan Suomen suurimpia kaupunkeja ja täältä on mahdollista löytää tuulivoimatuotantoon muitakin alueita kuin juuri kansallismaisemaan sijoittuva. Teknis-taloudellisissa analyyseissä Lakkavaara-tuulivoima-alue on tuuliolosuhteiltaan ja maaston korkeuseroiltaan Lieksaan suunnitelluista tuulipuistoalueista heikoin. Mahdollisesti Lakkavaara-Julkuvaara -tuulivoima-alueen puoltaminen maakuntaliitossa kytkeytyy UMP:n omille maille suunnitteleman tuulipuiston edistämiseen.

UPM suunnittelee seitsemän noin 3 MW:n voimalan rakentamista Julkuvaaraan. Kyseinen hanke sijoittuisi vieläkin lähemmäksi Kolin kansallispuistoa. Maakuntakaavassa on kyseinen alue jätetty valkoiseksi, mikä on kaavaselostuksessa määritelty alueeksi, johon voitaisiin ilman maakuntakaavakäsittelyä rakentaa alle kahdeksan teollisuuskokoista tuulivoimalaa ilman maakuntakaavamerkintää. Näinhän UPM sitten aikoo tehdäkin ja on aloittanut yleiskaavan laatimisen ja hakee parhaillaan rakennuslupaa tuulimittausmaston rakentamiseen. UPM:n suunnitelma on ollut alun pe-

rin 8 voimalalle, josta yksi jäisi rakentamatta. Voidaan vain arvailla, pyritäänkö tässä kiertämään kaavamääräyksiä.

Maakuntakaavassa on Lakkavaara-Julkuvaara -tuulivoima-alueen suunnalla kolme erityyppistä suunnitteluohjetta, mikä on erittäin sekavaa ja mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentamisen ilman maakuntakaavamerkintää. Kartan, joka on mittakaavaltaan hyvin tulkinnanvarainen, mukaan varsinaisen tuulivoima-alueen lisäksi olisi mahdollista rakentaa esimerkiksi 7 tuulivoimalaa valkoiselle alueelle ja 4 tuulivoimalaa viivoitetulle alueelle ilman maakuntakaavamerkintää. Kyseisillä alueilla muutama tuulivoimalakin aiheuttaisi yhä varmemmat maisemahaitat Kolin suunnalta tarkasteltaessa, koska välimatka niihin olisi lyhyempi. Lisäksi maisemahaittoja syntyisi Julkuvaaran suunnalta, josta joidenkin asuntojen pihapiireistä näkyy Kolille.

Maakuntakaavaselostuksessa todetaan sivulla 20 seuraavasti: "Mikäli alue on osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi yleispiirteisessä kaavassa (eli yleiskaavassa tai maakuntakaavassa) niin suunnittelutarveratkaisulla voidaan lähtökohtaisesti myöntää yksittäisiä voimaloita myös yhteensovittamista tarvitseville ns. herkille alueille." Tätä lauseketta tulisi tarkastella huolellisesti. Antaako tämä lauseke liian paljon vapauksia tuulivoimatoimijoille, jolloin on mahdollista, ettei kunnan päätöksentekokoneistossa ole tosiasiallista mahdollisuutta estää tuulivoimaloiden ripottelemista sinne tänne?

On mahdollista, ettei nykyisten tuulivoimaloiden kokoa ja näkyvyyttä tšekäläisessä vaaramaismassa edes ymmärretä. Omistamme vapaa-ajan kiinteistön Julkuvaarassa ja sieltä Koli näkyy erittäin hyvin. Rinteet näkyvät ja Kolin TV- ja radiomasto paljain silmin, samoin laskettelurinteiden valot. Kun katsoo maisemaa teleobjektiivilla tai kiikarilla (7-kertainen) näkee lentoestevalojen vilkunnan mastosta. Tilalta valot näkyvät paljain silmin. Loma-Kolin laskettelurinteen yläosasta näkee, kuinka metsä leikkautuu siinä kohden eli puiden korkeuden pystyy hahmottamaan paljain silmin. Jos siihen laitettaisiin 120–140 metriä napakorkeudeltaan olevat tornit, niin olisi outoa, jos ne eivät näkyisi, koska olisivat 4–5 kertaa puita korkeampia. Kiikarilla näkee rakennusten hahmoja, samoin 200 mm:n telellä otetuista kuvista. Paljain silmin näkee 7.5 km:n päässä olevan tilan rakennukset ja 8 km päässä olevan Sokovaaran GSM-maston, joka on "vain" noin 50 m korkea. Julkuvaaran laelta näkee, kun autolautta Pielinen seilaa Kolin ja Lieksan väliä. Laiva näkyy paljain silmin.

Kolilta näkee maisemaa 180 astetta päätä kääntelemällä. Tällä hetkellä sieltä näkee korkeista rakennelmista mm. Kevätniemen sahan piiput paljain silmin. Kuvista näkee Lieksan vesitornin latvan, vaikka se on kauempana ja vain 47 metriä korkea. Internetistä löytyy tieto, että Pohjois-Karjalan keskussairaala Joensuussa näkyy Kolille. Se on 45 m korkea. Maakuntaliiton tuulivoimaluerajauksen mukaan Kolilta avautuvaan maisemaan pitäisi saada vielä parikymmentä parisataa metristä tuulivoimalaa.

Olen varma, että Lakkavaara-Julkuvaara -tuulipuiston maakuntakaavavisualisoinnit ovat liian epätarkkoja. Britanniassa, jossa tuulivoimaa on ollut kauemmin kuin Suomessa, on havaittu, että tuulivoimaloiden visualisointi on haasteellista. Eri maissa on laadittu kuvaukseen ja maisemasovitteisiin laatuvaatimuksia, jotta päättäjät saisivat niistä selkeämmän käsityksen. Suomessa taidetaan käyttää 50 mm:n objektiivia, johon kuvaan sijoitettuna tornit näkyvät liian pieninä. Britanniassa suositellaan käyttämään 70–80 mm:n objektiivia. Kun itse harrastaa kuvaamista, havaitsee, että omin silmin saa maisemasta kaikkein tarkimman kuvan.

Elämyspiha PikkuKili on erittäin laaja kotieläinpuisto, jossa sijaitsee myös näköalatorni. Torni on 22 metriä korkea ja suunniteltu tuulipuisto näkyisi siihen kokonaisuudessaan ja jopa peittäisi näköalan Kolin suuntaan, koska lähimmät tornit voisivat sijoittua noin 1.5 kilometrin etäisyydelle näköalatornista. Kyseessä olisi pysyvä maisemahaitta kyseiselle yritykselle. Tässä tapauksessa on maisemavisualisointi tehty tarkoitushakuisesti laajakulmalla, minkä näkee tornin reunastakin. Se ei ole todellisuudessa kaareva. Karkeasti arvioiden lähimmät mastot ovat vain noin puolet siitä,

miltä ne näyttäisivät todellisuudessa. Kuvaparien värejä on käsitelty tarkoituksella. Tuulivoimalakuva on astetta vaaleampi, jolla saadaan voimat vähemmän erottuviksi.

Erittäin huolestuttavaa olisi kuitenkin se, kuinka tuulipuisto vaikuttaisi kotieläinpuiston eläimiin, joita on tilalla yli 200. Jopa yli 20 voimalaa tuottaisi infra- ja ultraääniä ja melua, joiden vaikutusta tarhattuihin eläimiin ei ole ainakaan Suomessa tutkittu. Monien eläinten kuuloa pidetään tarkempana kuin ihmisten ja eläimet saattavat kuulla korkeataajuusääniäkin. Tuulivoima-alueen rajaus on noin 1 km:n etäisyydellä kotieläinpuistosta, joka on erittäin laadukas ja hyvin hoidettu matkailukohte.

Kaavaillun tuulivoima-alueen suurin maanomistaja Metsähallitus on tehnyt vähintään kahteen otteeseen muistutuksen Lakkavaaran tuulipuistoalueen kaavamerkinnästä ja kantanut huolta juurimaisemavaikutuksista Kolin kansallismaisemassa. Maakuntaliiton vastineissa todetaan tornien näkyminen, mutta vähätellään maisemavaikutusta, koska lapojen liike ei näkyisi. On suuri riski, että sekin näkyisi, koska USA:ssa asiaa on tutkittu ja havaittu, että roottorin pyörimisen saattaa nähdä jopa 39 km:n päähän ja itse tornin yli 50 km:n päähän. Näin hyvä näkyvyys on ollut olosuhteissa, joissa taivas on tumma, mutta tarkkailupisteestä päin torneja valaisee aurinko. Silloin kontrasti on suuri.

Kun puhutaan maisemasta, jota markkinoidaan matkailijoille suurenmoisena ja ainutlaatuisena, täytyy ymmärtää, että sitä voidaan tarkkailla myös vaikkapa kiikareilla, kuten Pohjois-Karjalan matkailumainoksen tämänkesäisessä kansikuvassa nuori nainen näkyy tekevän. Lisäksi sitä voidaan kuvata teleobjektiveilläkin. Silloin lapojen liike ja lentoestevalot näkyisivät varmuudella.

2. Moottorikelkkareitti

Kaavaillun tuulivoima-alueen reunalla kulkee maakunnallinen kelkkareitti. Kelkkareittiä ja tuulivoima-alueita ei voi yhdistää. Tuulivoimaloita ei voida rakentaa kelkkareitin lähistölle, eikä esimerkiksi hiihtolaturien viereen roottorin lavoista sinkoutuvien jäiden vuoksi. Reitti on jo rakennettu ja palvelee talvimatkailua Kolin, PikkuKili-elämyspihan, Erä-Eeron ja Ruunaan välillä. Ajoittain kelkkareitti on myös koiravaljakkoyrittäjien käytössä.

3. Luontoarvot

Alue on suurelta osin talousmetsää. Luontoarvot ovat osittain hiipuneet aiempien, monimuotoisuutta heikentävien metsänkäsittelyohjeiden vuoksi. UPM:n hankealueelta, joka on vain osittain maakuntakaavan tv-alueena, on ojitettu ja hakattu tarpeettomasti puronotkoja ja vaarojen välisiä lehtoja. Todennäköisesti taannoin on hakkuissa tuhoutunut liito-oravan elinalue.

Metsähallitus on kaavaillun tv-alueen maanomistaja ja huolehtii parhaansa mukaan luontoarvoista, mm. perustamalla luonnonsuojelualueita, joita on suunnitellun tuulivoima-alueen reunaman ulkopuolella. Kaavailulle tv-alueelle vievällä Larisentiellä, lähellä Kalliovaaran suojelualueita, on nähty haapaperhosia, jotka ovat melko harvinaisia. Puronotkot ovat metsätyypiltään lehtoja ja jätetään nykyisin hakkaamatta. Metsä kasvaa siinä ajassa takaisin, jossa tuulivoimaloiden tekninen käyttöikä tulee täyteen. Monimuotoisuus ja metsien virkistysarvo paranee kaiken aikaa metsien varttumisen myötä.

Em. UPM:n tuulivoiman kehittämishankkeessakin on varmistettu yhden lohkon "luontoarvot" päätehakkuulla. Juuri kyseiseen kohtaan UPM aikoo sijoittaa tuulimittausmaston ja jatkossa tuuliturbiinin, mikäli hanke etenee.

Tuulivoima-alueen luontoarvoja ei ole kartoitettu erityisen tarkasti ja todellisuudessa puhuttaessa esimerkiksi suurpedoista ja petolinnuista, täytyisi tarkastella tv-alueen ulkopuoltakin. Esimerkiksi Kelovaarassa Julkuvaaran alla on havaittu äkäinen viirupöllönaaras (pesä todennäköinen) ja si-

nisuohaukkapariskunta. Lakkavaaran ja Julkuvaaran seutu on karhujen ja ilvesten elinaluetta. Sa-tunnaisemmin näkee ahman ja suden jälkiä. Seudun vaaranlaet ovat entisiä kaskimaita, kuten Ko-lin suunnallakin ja ovat metsätyypiltään lehtomaisia. Itse Julkuvaaran kylässä on historiatietojen mukaan asuttu jo 1600-luvulla.

Arktista lintujen muuttoa esiintyy alueen yllä. Pieliselle, joka on muuttolintujen levähdyspaikka, on matkaa vain noin 12 km. Pohjois-Karjalan Sähkö on merkinnyt joitakin sähkölinjoja, koska niihin menehtyi esimerkiksi joutsenia. Julkuvaarassa on vanhoja rakennuksia, joissa lepakot viihtyvät ja niitä näkee pihapiireissä.

4. Paikalliset asukkaat

Julkuvaaralaiset saivat kuulla UPM:ntuulivoimahankkeesta helmikuussa 2013. Maakuntaliitosta oli projektipäällikkö Sirpa Korhosen mukaan luvattu, että maakuntakaavan tuulivoimarajausta voitai-siin laajentaa kattamaan Julkuvaaraan yksityismaiden väleihin ulottuvat osuudet UPM:n maista. UPM:n tiedotustilaisuudessa kerrottiin helmikuussa, että kylän ympärille aiotaan rakentaa 7 suur-ta voimalaa. Kyläläisten huoli elinympäristön viihtyvyydestä, kiinteistöjen arvojen laskusta ja tuuli-voimaloiden haitoista konkretisoitui, kun UPM esitteli suunnitelmiaan, joissa voimalat oli sijoitettu pahimmillaan vain n. 700 metrin päähän asunnoista.

Paikalliset vastustavat UPM:n hanketta. Tuulivoimaa ei vastusteta ja sen vuoksi mietittiin maakun-takaavaan rajausta, jossa tuulivoima-alue olisi sijoittunut riittävän kauas kylästä ja Kolilta. Tilai-suus oli 15.4.2013. Kyläläisten vaatimus ei toteutunut, vaikka siltä vastineesta vaikuttaa, sillä maakuntakaavarajaus on samanlainen kuin se oli maakuntakaavaluonnoksessa, josta muistutus tehtiin. Tilaisuudessa väläyteltiin tosin karttaa, jossa koko UPM:n maa-alue oli mukana, mutta se ei ollut virallinen maakuntakaavaluonnos. Koska loppujen lopuksi maakuntaliitto ei kyennyt, eikä halunnut rajata tv-aluetta uudelleen, eikä edes lisätä siihen suunnittelutarvemerkintää, koko alue on viisainta poistaa maakunta kaavasta.

Esitin itse Lakkavaaran koillispuolella olevan Sinisenvaaran alueen ympäristöä tuulivoima-alueeksi, mutta havaitsin vasta myöhemmin kartasta, että se on maakunnallisesti arvokas kallioalue.

Paikallislehti Lieksan Lehti on uutisoinut näyttävästi tuulipuistosuunnitelmista ja ilmaissut huolen-sa kansallismaiseman vaarantumisesta. Teollisuusmittakaavainen tuulivoima on näillä seuduilla tuntematonta, eikä ihmisillä ole välttämättä käsitystä voimaloiden vaikutuksesta maisemaan ja ympäristöön. Päättäjät eivät valitettavasti aina näe kokonaisuutta ja pitkäaikaisia vaikutuksia ja luottavat pitkälti virkamiesten näkemyksiin, jolloin näkökulma saattaa olla hyvinkin kapea.

Maakuntakaavarajaus tulee muutamissa kohdissa liian lähelle asutusta. Täytyy ymmärtää, että maakuntakaavarajauksen tulisi olla sellainen, että siihen todellisuudessa voitaisiin ilman muuta lähteä rakentamaan voimaloita vaikka rajauksen ulkoviivasta lähtien. Maakuntakaavat ja tuuli-voimaselvitykset ovat läheteoksina tuulivoimayrittäjille, joilla ei ole alueen paikallistuntemusta. Rajauksia ei tulisi tehdä kevein perustein, eikä ainakaan tuulivoimayrittäjien ehdoilla, joiden pää-asiallinen intressi on liiketoiminta, eikä paikallisten ihmisten hyvinvointi tai yleismaailmalliset vih-reät aatteet.

Tuulivoimatoimijoiden maailmaan pääsee paneutumaan internetin välityksellä. He mm. markki-noivat tuulivoimaselvityskarttoja, joissa parhaat tuulivoima-alueet saadaan selville paikkatieto-ohjelmalla. Eräs yritys näyttää malliksi kartan, jossa on värjätty alueet, joista ei ole liian pitkä mat-ka suurjännitevoimalinjaan. Eräs yritys markkinoi Sodar- tuulenmittausjärjestelmää, joka lähettää ultraääntä. Esityksessä kerrotaan, että lepakotkin todistavat, että laite toimii.

Kuten edellä mainitsin, pinta-alaltaan laajan ja vielä melko harvaanasutun Lieksan panokseksi uu-siutuvan energian tuottamiseksi riittäisi yksikin todella hyvin suunniteltu tuulivoima-alue. Lakka-

vaara-Julkuvaara -tuuulivoima-alueen hyväksyminen maakuntakaavaan tulisi olemaan vakava ennakkotapaus, jolla ympäristöministeriön suunnitteluohjeet maisema-arvojen huomioon ottamisesta mitätöityisivät lopullisesti.

Lakkavaara-Julkuvaaran suunnalla oleva UPM:n hanke osoittaa, että alue yritetään "avata" pienemmällä hankkeella. Pyritään saamaan tuotanto alkuun mahdollisimman edullisesti voimalinjosten ja tieverkoston vierestä, mahdollisimman vähäisin käsittelyvaihein ja ilman YVA-menettelyä. Kun alue muuttuu tuulipuiston myötä teollisuusalueeksi, ei laajennussuunnitelmien torjumiseen ole välttämättä enää keinoja, vaikka halua olisikin.

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton vastine ja valittajan vastaselitys

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on antanut vastineen lausuntojen ja valituksen johdosta.

Valittaja on antanut vastaselityksen Pohjois-Karjalan maakuntaliiton vastineen johdosta.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Kannanotot ministeriöiden lausuntoihin

Sisäasiainministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että suuri osa sisäasiainministeriön esille tuomista turvallisuuskäsitteistä on sellaisia, että ne on mahdollista ottaa huomioon vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Tämä koskee myös tulvavaaran huomioon ottamiseen liittyviä näkökohtia. Niiltä osin, kuin turvallisuuskäsitteet liittyvät vahvistettavana olevassa maakuntakaavassa käsiteltäviin maankäyttömuotoihin ja niiden maakunnallisiin sijaintiratkaisuihin, on ne tuotu esille asianomaisen maankäyttömuodon vaikutusarvioinneissa ja otettu tarvittaessa huomioon varaamalla riittävä suojaetäisyys tai esittämällä erillinen suoja- vyöhyke alueen ympärille.

Ympäristöministeriö kuitenkin yhtyy sisäasiainministeriön lausuntoon siltä osin, että tulvavaara tulisi ottaa lähtökohteisesti huomioon myös maakuntakaavoituksessa. Tämä koskee erityisesti alueita, joilla maakuntakaavan mittakaava huomioon ottaen tulvavaaraan liittyvät näkökohdat ovat merkityksellisiä alueiden käytön ylikunnallisen yhteensovittamisen kannalta. Pohjois-Karjalassa asia on mahdollista ottaa huomioon maakuntakaavoituksen jatkosuunnitteluvaiheissa.

Puolustusministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että puolustusministeriön esittämän kunnan alueiden käytön suunnittelua koskevan jatkosuunnitteluohjauksen sisällyttäminen maakuntakaavan vahvistamispäätökseen ei kuulu ympäristöministeriön toimivaltaan. Maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukaan kunnan alueiden käytön suunnittelun ohjaus kuuluu alueelliseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka tehtävänä on huolehtia muun muassa siitä, että maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n tarkoittamalla tavalla ohjeena kunnan suunnittelulle. Ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että puolustusministeriön esittämät jatkosuunnittelua koskevat näkökohdat sisältyvät suurimmalta osaltaan asianomaisia kaavamerkin- töjä koskeviin suunnittelumääräyksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö viittaa jäljempänä kohdassa Vahvistamatta jätetty kaavamääräyksen osa lausuttuun. Samalla ympäristöministeriö toteaa, että käytettävissä olevan, muun muassa alueen maisema- ja maasto-olosuhteita koskevan tiedon perusteella on katsottava, että rm-2 kohdemerkinnän tarkoittama rakentaminen on mahdollista kuntakaavoituksen yhteydessä tehtävän huolellisen suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin avulla mitoittaa ja sijoittaa maastoon siten, ettei se ole ristiriidassa merkintää koskevassa suunnittelumääräyksessä asetettujen reunaehtojen kanssa.

Joensuun Vanhan Jokelan ja PT-talon maakunnallisesti merkittävien rakennetun ympäristön kohteiden osalta ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä määriteltyjen maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaisesti maakuntakaavan tehtävänä on valtakunnallisen kulttuuriperinnön ohella myös maakunnallisen kulttuuriperinnön vaaliminen. Se, minkälaisiin ratkaisuihin yksittäisten maakunnallisten kohteiden osalta maakuntakaavassa päädytään, on kuitenkin maakunnan liiton harkintavallan piiriin kuuluva asia. Asiantuntijainventoinnissa maakunnallisesti merkittäväksi arvetun kohteen jääminen pois maakuntakaavasta tai sen liiteaineistona olevasta maakunnallisesti merkittävien rakennetun ympäristön kohteiden luettelosta ei kuitenkaan ole esteenä sille, että kyseiset kohteet otettaisiin myöhemmin huomioon kunnan yksityiskohtaisessa kaavoituksessa. Edellytyksenä kuitenkin on, ettei tämä ole suoranaissessa ristiriidassa maakuntakaavassa alueelle osoitetun käyttötarkoituksen kanssa. Tämä koskee myös edellä mainittuja Vanhaa Jokelaa ja PT-taloa.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että suuri osa maa- ja metsätalousministeriön lausunnossaan esittämistä näkökohdista koskevat kaavaselostusta, joka ei ole oikeusvaikutteinen eikä vahvistettava asiakirja.

Niiltä osin kuin maa- ja metsätalousministeriö kyseenalaistaa eräiden maankäyttömuotojen käsittelyn maakuntakaavassa, ympäristöministeriö toteaa, ettei Pohjois-Karjalan 3. vaihemaakuntakaavassa ole jäljempänä vahvistamatta jätettyä osaa lukuun ottamatta sellaista sisältöä, joka olisi vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n tai 28 §:n säännöksiä.

Niiltä osin, kuin maa- ja metsätalousministeriö esittää lausunnossaan tuulivoima-alueiden vaikutusarviointeja koskevia näkökohtia, ympäristöministeriö toteaa, että kun otetaan huomioon maakuntakaavan tehtävä ja tarkoitus, ei sitä laadittaessa voida edellyttää niin yksityiskohtaisia vaikutusarviointeja kuin maa- ja metsätalousministeriö esittää.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, ettei lausunnossa esitetä näkökohtia, jotka olisivat esteenä maakuntakaavan vahvistamiselle tai muuten vaikuttaisivat vahvistuspäätöksen sisältöön.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossaan esittämät tuulivoimaloita koskevat näkökohdat on mahdollista ottaa huomioon maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmassa kunnan alueiden käytön suunnittelussa, jossa yhteydessä määritellään yksittäisten tuulivoimaloiden sijaintipaikat. Myös maakuntakaavassa osoitettua tuulivoima-alueen rajaa on yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulkittava yleispiirteisesti.

Tuulivoimaloiden suojaetäisyyksien osalta ympäristöministeriö toteaa, että muun muassa tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutusten alueellinen laajuus riippuu suuresti määrin ympäröivän alueen maaston muodoista ja kasvillisuudesta. Myös nämä seikat on mahdollista ottaa huomioon kunnan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että tuulivoima-alueita koskee maakuntakaavan suunnittelumääräys, jonka mukaan alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota muun muassa tuulivoimapuistojen meluvaiikutuksiin.

Lausuma valituksesta

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Valittaja vaatii, että Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alue (tv) tulisi jättää maakuntakaavassa vahvistamatta. Valittajan mielestä teollisuusmittakaavaista tuulivoimarakentamista ei tule sallia Koliilta näkyvässä maisemassa ollenkaan. Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alueen osalta valittaja perustelee vaatimustaan tuulivoimarakentamisen maisemahaitoilla, tuulivoimaloihin liittyvillä turvallisuusnäkökohdilla erityisesti tuulivoima-alueen reunalla sijaitsevan ja maakuntakaavassa osoitetun moottorikelkkareitin näkökulmasta, tuulivoimaloiden alueen luontoarvoilla sekä tuulivoimaloista paikallisille asukkaille aiheutuvilla haitoilla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Valtioneuvoston 13.11.2008 hyväksymien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin.

Siltä osin kuin valittaja perustelee vaatimustaan tuulivoimarakentamisen maisemahaitoilla, ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on edellä sanotun ohella kiinnitettävä erityisesti huomiota myös maiseman vaalimiseen. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat. Näillä alueilla alueidenkäytön on sovelluttava niiden historialliseen kehitykseen.

Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alueelle on mahdollista sijoittaa noin 22 tuulivoimalaa. Alue sijoittuu 18–23 kilometrin etäisyydelle Kolin valtakunnallisesti merkittävästä maisema-alueesta. Maakuntakaavan taustaselvityksenä teetetyin visualisointiraportin mukaan tämä etäisyys on niin pitkä, ettei tuulivoimalan lapoja voi havaita paljaalla silmällä. Torni erottuu ihanteellisissa olosuhteissa noin 20–30 kilometrin päähän. Raportissa todetaan myös, että kaukaa ja korkealta mäen päältä otettujen kuvasovitteiden perusteella on vaikea arvioida miten voimaloiden edessä olevat mäet ja metsä peittävät tornin alaosa. Raportin mukaan Koliilta katsottuna tuulivoimaloiden edessä olevat mäet ja metsät voivat peittää osaa torneista kuvaan merkittävästi enemmän.

Edellä sanottu huomioon ottaen ympäristöministeriö katsoo, ettei Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alueen vaikutuksia Koliilta avautuvaan maisemaan voida pitää niin merkittävänä, että niitä olisi pidettävä maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisen maiseman vaalimista koskevan sisältövaatimuksen vastaisina. Ympäristöministeriö katsoo myös, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittama valtakunnallinen inventointi, ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston mietintö 66/1992, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, on Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmannessa vaiheessa otettu riittävällä tavalla huomioon suunnittelun lähtökohtana.

Siltä osin kuin valittaja perustelee vaatimustaan Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alueen luonnonarvoilla, ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa luonnon arvojen vaalimiseen. Käytettävissä olevien selvitysten ja myös valittajan esittämien alueen luontoarvoja koskevien tietojen perusteella voidaan todeta, ettei Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alu-

eella ole sellaisia merkittäviä todennettuja luontoarvoja, joiden vaaliminen olisi ristiriidassa tuulivoimaloiden rakentamisen kanssa kyseisellä alueella.

Siltä osin kuin valittaja perustelee vaatimustaan Lakkavaara-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alueen ristiriidalla alueen vieressä kulkevan moottorikelkkavarauksen kanssa sekä paikallisille asukkaille ja matkailuyrittäjälle aiheutuvien haittojen näkökulmasta, ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 25 § 4 momentin tarkoittamalla tavalla yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä. Maakuntakaavassa ei siten osoiteta esimerkiksi yksittäisten tuulivoimaloiden sijaintipaikkoja. Myös maakuntakaavassa osoitettua tuulivoima-alueen rajaa on yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulkittava yleispiirteisesti. Maakuntakaavan perusteella ei siten voida arvioida alueelle sijoittuvien yksittäisten tuulivoimaloiden etäisyyttä alueen lähistöllä oleviin muihin kohteisiin kuten rakennuksiin taikka moottorikelkkareittiin.

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 32 § 1 momentin mukaisesti ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa. Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 3. vaiheessa osoitettuja tuulivoimaloiden alueita koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota tuulivoimapuistojen ympäristövaikutuksiin, erityisesti maisema- ja meluvaikutuksiin. Tässä yhteydessä tehdään maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmat selvitykset tuulivoimaloiden ympäristövaikutuksista ja osoitetaan tuulivoimaloiden yksityiskohtaiset sijaintipaikkaratkaisut. Tällöin myös asutuksen ja moottorikelkkareitin asettamat rajoitukset yksittäisten tuulivoimaloiden sijoittamiselle otetaan maakuntakaavaa tarkemmin huomioon.

Edellä sanottuun viitaten ympäristöministeriö katsoo, ettei Lakkavaaran-Julkuvaaran tuulivoimaloiden alue ole ristiriidassa maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaisten alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden, 28 §:ssä asetettujen maakuntakaavan sisältövaatimusten eikä myöskään maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaisen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen edistämistä koskevan vaatimuksen kanssa.

Vahvistamatta jätetty kaavamääräyksen osa

Matkailupalvelujen kohdetta rm-2 koskeva suunnittelumääräys

Ympäristöministeriö jättää vahvistamatta matkailupalvelujen kohdemerkintää rm-2 koskevasta suunnittelumääräyksestä sulkumerkeillä rajatun osan, jossa viitataan Koli-Cultura -nimiseen luontomatkailu- ja kulttuurikeskukseen.

Perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n 4 momentin mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Ympäristöministeriö katsoo, että rm-2 matkailupalvelujen kohdemerkintää koskevan suunnittelumääräyksen kohdentaminen koskemaan pelkästään yhtä nimeltä mainittua matkailuhanketta on ristiriidassa maakuntakaavaa koskevan, maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n ja 25 §:n mukaisen yleispiirteisyyden vaatimuksen kanssa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavajärjestelmässä alueiden käytön suunnittelu yksittäisen rakennushankkeen edellyttämällä tarkkuudella on yleensä mahdollista vasta asemakaavoituksen yhteydessä.

Korjauskehotus

Edellä kaavamääräyksen osan vahvistamatta jättämistä koskevalla perusteella ympäristöministeriö kehottaa Pohjois-Karjalan maakuntaliittoa muuttamaan monitoimikeskuksen E2 maakuntaavamerkinnän kuvaus seuraavaan muotoon: Merkinnällä osoitetaan monitoimikeskus, joka on monipuolinen harrastus- ja matkailutoimintojen aluekokonaisuus.

Maakuntakaavan vahvistaminen

Ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmas vaihe muulta kuin edellä vahvistamatta jätetyiltä osin täyttää sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset. Koska maakuntakaavan vahvistamiselle muilta osin ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 3 momentista johtuvaa estettä, ympäristöministeriö vahvistaa maakuntakaavan.

Samalla ympäristöministeriö vahvistaa Pohjois-Karjalan maakuntakaavan kolmannen vaiheen liittekartassa 6 osoitettujen maakuntakaavan 1. ja 2. vaiheen maakuntaavamerkintöjen kumoamisen.

Maakuntakaavan voimaantulo

Ympäristöministeriö määrää maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n perusteella maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Jatkotoimenpiteet

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti kuuluttava maakuntakaavan voimaantulosta.

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton tulee lisäksi lähettää maakuntakaava tiedoksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaisille viranomaisille otettavaksi huomioon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä.

Oikeusvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa maakuntaavamerkinnät ja määräykset sisältävässä maakuntakaavan osassa mainituilla alueilla. Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 4 § 3 mom., 9 §, 17 §, 18 §, 24 § 2 mom., 25 §, 27 §, 28 §, 29 §, 30 § 1 mom., 31 §, 32 §, 33 §, 188 § 3 mom. ja 201 §

Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999) 1 §, 10 §, 93 § ja 95 §

Kuntalaki (365/1995) 90 § ja 92 §

Ympäristöministeriön asetus (31.3.2000) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista (83/2013) 3 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asunto- ja viestintäministeri

Pia Viitanen

Ympäristöneuvos

Harri Pitkäranta

LIITE

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

MAKSU JA JAKELU**Päätös, maksutta**

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pielisjoen linna, Siltakatu 2, 80100 Joensuu

Päätösjäljennös saantitodistuksella, maksu 220 euroa (laskutetaan erikseen)

valittaja

Tiedoksi

Sisäministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Siltä osin, kun ympäristöministeriö on jättänyt maakuntakaavan vahvistamatta, muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta (maankäyttö- ja rakennuslain 191 § 3 momentti). Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähtin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 226 euroa (laki 1213/2010). Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telekopio: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua ympäristöministeriöltä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristöministeriölle (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- vaatimus maksun muuttamiseksi
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän tai oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriö

postiosoite:	PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamon käyntiosoite:	Fabianinkatu 6 A, Helsinki
puhelinvaihe:	02952 50000
telekopio:	(09) 1603 9320
sähköpostiosoite:	kirjaamo.ym@ymparisto.fi